

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

7

1910

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕDITIONS
ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★ BAS. N. GRÉGORIADÈS

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Ζ' — 30 Σεπτεμβρίου 1910. — ΤΕΥΧΟΣ Β' - Γ'.

ΕΝΘΥΜΗΣΕΩΝ ΗΤΟΙ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΡΩΤΗ

(Ἄρ. 1-562).

Ἄπο τριάκοντα καὶ πέντε ἤδη ἐτῶν ἔγω ἀξιώσει ἰδίας προσοχῆς τὰ μικρὰ χρονικά σημειώματα τὰ ἐγγεγραμμένα ἐν τοῖς παραφύλλοις τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῶν κωδίκων ἢ ἐν παραβύστοις αὐτῶν γωνίαις, ἐν τοῖς ἐξωφύλλοις ἢ ἐπὶ τοῦ καλύμματος παλαιῶν ἐντύπων βιβλίων, ἐν ἐπιγραφικοῖς χαράγμασι τῶν κίωνων ἀρχαίων ναῶν ἢ ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ εἰκόνων ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν καὶ ἀλλαγῶν. Ἐφερον δὲ τὰ βραχέα συνήθως ταῦτα σημειώματα τὸ ὄνομα Ἐνθυμήσεις (Ἐνθύμησις-θύμησις-διὰ θύμησι-τὸ γράφω δι' ἐνθύμησιν). Καὶ ἐμελέτων μὲν ἔκτοτε καὶ συνέλεγον ἰδίως τὰ ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις καταλόγοις χειρογράφων διαφόρων βιβλιοθηκῶν τοιαῦτα σημειώματα, ὅπου δ' ἠὺκολυνόμην ἐνίστε καὶ ἀντέβαλον αὐτὰ πρὸς τὰ πρωτόγραφα, ἐξέδιδον δ' ἐνιαχοῦ αὐτὸς τοιαῦτα, εἴτε καταλόγους κωδίκων συντάττων εἴτε ἄλλης εὐκαιρίας παρεχομένης, εἴλκυσον δ' ἀμέριστον εἰς ταῦτα τὴν προσοχὴν τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ ἐμὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα. Ἐξ ἀπηχέσεως δὲ τῶν τοιούτων μου διδασμάτων καὶ τῶν ἐμῶν μαθητῶν ἔνιοι ἐπέδειξαν, ὅτι κατενόησαν τὴν σημασίαν τῶν τοιούτων ἐνθυμήσεων¹.

¹ Ἴδαι ἐπὶ παραδείγματι Δ. Σάββον ἐν Δελτίῳ Ἱστορικῆς καὶ ἰθνολογικῆς ἱταρείας Τόμ. Ε' σ. 568 κ. ἰ. Ν. Βέην αὐτόθι Τόμ. Γ' σ. 94 κ. ἰ.

Ἄλλὰ δὲν ἀρκεῖ ἡ τυχαία καὶ σποραδική ἐκδοσις τῶν χρονικῶν σημειωμάτων. Ἐνεκα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων εἰδήσεων ἃς περιέχουσι, καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν δυνάμενα νὰ συμπληρώσωσι γεγονότα καὶ ἄλλοθεν γνωστὰ, ἐνίοτε δὲ καὶ γνωρίζοντα εἰς ἡμᾶς πράγματα παντελῶς ἄγνωστα, οὐκ ὀλίγον δὲ χρησιμεύοντα πρὸς διαφώτισιν τοπικῶν ἢ καὶ καθολικωτέρων γεγονότων ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἄλληλα, παρίτταται ἀνάγκη τοῦτο μὲν νὰ ἐπιδιώκηται ὑπὸ τῶν συντασσόντων καταλόγους κωδικῶν ἢ ἀνεύρεσις καὶ ἐκδοσις ἀπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐν αὐτοῖς περιλαμβανομένων χρονικῶν σημειωμάτων, τοῦτο δὲ νὰ συλλεχθῶσι ταῦτα εἰς σύνταγμα ἀπηρτισμένον κατὰ τρόπον συστηματικόν. Τοιαύτης συλλογῆς δοκίμιον παρέχω ἐνταῦθα, συνιστάμενον ἐκ πεντακοσίων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἐνθυμήσεων, εἰς ἃς δύνανται νὰ ἐπακολουθήσωσι καὶ ἄλλαι πάμπολλαι εἴτε παρ' ἐμοῦ εἴτε καὶ παρ' ἄλλων, ἐπειδὴ οὔτε ἀπάσας τὰς πηγὰς ἠνθολόγησα, οὔτε εἰς τὸ τέλειον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπεσκόπου. Ἐκεῖνο δὲ, ὅπερ ὑπελάμβανον ἀρκοῦν τό γε νῦν ἔχον, ἦτο τὸ νὰ συναγάγωμαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅσον ἔνεστι μέγαν ἀριθμὸν χρονικῶν σημειωμάτων, ὅστις δύνανται καὶ καθ' ἑαυτὸν νὰ θεωρηθῆ ἄξιος λόγου, κυρίως δὲ νὰ δείξω τὸν τρόπον, καθ' ὃν συμφώνως τῇ ἐμῇ γνώμῃ πρέπει νὰ ἐκδοθῶσι ποτε εἰς πλήρες καὶ τέλειον σύνταγμα τὰ χρονικὰ σημειώματα.

Ἠνθολογήθησαν δὲ γάριν αὐτῆς μέχρι τοῦδε τὰ ἐξῆς βιβλία, ὧν σημειόνω διὰ βραχείων τὰς ἐπιγραφάς·

Ἀλεξούδη Ἀνθίμου Κατάλογος Βερατίου ἐν Δελτίῳ Ἱστορ. καὶ ἰθναλ. ἐταιρείας Τόμ. Α' σ. 352 κ. ἑ.

Allen Notes on greek mss in Italy. Ἐν Λονδίῳ. 1890.

» The greek mss. of Perugia (Centralblatt für Bibliothekswesen Τόμ. 1', 1893, σ. 470 κ. ἑ. 1Α', 1894, σ. 404 κ. ἑ. καὶ 15', 1899, σ. 215 κ. ἑ.).

Bandini Catalogus bibliothecae Mediceo-Laurentianae. Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1763 - 70.

- Βέν Νίκου Κατάλογος τῶν χειρογρ. κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα (Ἐπιτ. Πατριάρχου Ἐτ. Η' 1904, σ. 93. Καί χωριστὸν τεύχος σ. 1 κ. ἰ.).
- » Κατάλογος τῶν χειρογρ. κωδίκων τῆς ἐν Ἀρσανεῖς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων (Αὐτόθι Ἐτ. Θ', 1906, σ. 43. Καί χωριστὸν τεύχος σ. 1 κ. ἰ.).
- » Κατάλογος τῶν χειρογρ. κωδ. τῆς Χριστ. ἀρχ. ἑταιρείας Ἀθηνῶν ἐν Δελτίῳ Χριστ. ἑταιρείας Τόμ. Γ' σ. 49 κ. ἰ. Καί χωριστὸν τεύχος σ. 1 κ. ἰ.
- » Ἐκφρασις κώδικος τῆς μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτης ἐν Δελτίῳ Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολ. ἑταιρείας Τόμ. Γ' σ. 186 κ. ἰ. Καί χωριστὸν τεύχος σ. 1 κ. ἰ.
- Benecensis* Εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ Βατοπεδίῳ καὶ τῇ Λκύρα τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου εὑρισκομένων ἑλλ. κανονικῶν χειρογράφων (Παράρτημα ΙΑ' Τόμου Βυζ. χρονικῶν ἀρ. 2).
- Bernard* Catalogi librorum mss. Angliae et Hiberniae. Ἐν Ὁξωνίῳ. 1697
- Blass* Die griech. und lat. Handschriften in der Bibliothek S. M. des Sultans (Philologus Τόμ. Θ', 1854, σ. 582 κ. ἰ.).
- Βλαδιμίρου Κατάλογος Μόσχας (ῥωσιστί). Ἐν Μόσχᾳ. 1894.
- Boor de*. Ἰδα *Studemund*.
- Breslau*. Catalogus codd. graecorum qui in bibliotheca Vra-tislaviensi adservantur, Ἐν Βερολίῳ. 1889.
- Γρηγοριάδου Η. Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Σινᾶ. Ἐν Ἱερουσαλήμ. 1875.
- Castellani* Catalogus codd. graecorum bibliothecae D. Marci Venetiarum. Ἐν Βενετίᾳ. 1895.
- Chiotti* Cenni sopra alcuni codici greci. Ἐν Σιένη. 1862.
- Costomiris* Les écrits inédits des anciens médecins grecs ἐν Revue des études grecques Τόμ. Β'-Ε' (1889-92).
- Coxe* Report to her Majesty's government. Ἐν Λονδίῳ. 1858.
- » Catalogus codd. mss. bibl. Bodleianae. Ἐν Ὁξωνίῳ. 1853.
- Cyrillus* Codices graeci mss. R. bibl. Borbonicae Τόμ. Α' Β'. Ἐν Νεαπόλει. 1826-32.

- Dorez* Recherches sur la bibl. du cardinal G. Aleandro (Revue des Bibliothèques Τόμ. Β', 1892, σ. 49 κ. ε. Τόμ. Ζ' σ. 293 κ. ε.).
- Dossios N.* Τὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς ἐν Ἰασιῶ Κεντρικῆς βιβλιοθήκης ἐν *Studia Graecoromane Fasc. II-III* σ. 93 κ. ε. Ἐν Ἰασιῶ, 1902.
- Duchesne* De codicibus mss. Pii II. Ἐν Παρισίοις. 1880.
Ἐρβιτσέανου Κατάλογος τῶν χειρογράφων . . . τῆς Ῥωμανίας (Εἰκοσιπενταετηρίς Ἑλλην. Φιλ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως σ. 92 κ. ε.).
- Feron-Battaglini* Codices mss. graeci Ottoboniani bibl. Vaticanae. Ἐν Ῥώμῃ. 1893.
- Garthausen V.* Katalog der griech. Handschriften zu Leipzig. Ἐν Λειψίῳ. 1898.
» *Catalogus codd. graec. Sinaiticorum.* Ἐν Ὁξωνίῳ. 1896.
- Gollob* Verzeichniss der gr. Handschriften in Österreich (Sitzungsber. der K. Akad. d. Wiss. in Wien Τόμ. XCLVI, 1903. Καὶ χωριστὸν τεύχος).
- Graux Ch.* Notices sommaires des mss. grecs de Copenhague. Ἐν Παρισίοις. 1879.
» *Origines du fonds grec de l'Escurial.* Ἐν Παρισίοις. 1880.
» *Notice et extraits d'un mss. grec de Bâle* (Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques. Ἐτ. Θ', 1875, σ. 76 κ. ε.).
- Günther* Katalog der Handschriften der Danziger Bibliothek. Ἐν Δαντσίῳ. 1909. Μέρος III.
- Hardt* Catalogus codd. mss. graecorum bibliothecae R. Bavariae. Τόμ. Α'-Ε'. Ἐν Μονάχῳ. 1806-12.
- Iriarte* Reg. bibl. Matritensis codd. graeci mss. Ἐν Μαδρίτη. 1769.
Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας Δελτίον Τόμ. Α'-Ε'
- James Montague Rhodes* A descriptive catalogue of the mss. other than Oriental in the library of King's College Cambridge. Ἐν Κανταβριγίῳ. 1895.

- James Montague Rhodes Catalogue of mss. in Eaton College.* Ἐν Κενταβριγίᾳ. 1895.
- Jorio Codici ignorati di Napoli.* Ἐν Νεαπόλει (Λειψίᾳ. Harrassowitz). 1892.
- Κ. Γ. Ἡ ἐπὶ τῆς Ῥοδόπης σταυροπηγιακὴ μονὴ τοῦ Μπατζκόβου (Ἀκαδημίας τευχ. Α' καὶ Β' σ. 22 κ. ἑ.).
- Καμπούρογλου Δ. Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τόμ. Α'-Γ'. Ἐν Ἀθήναις. 1889-92.
- Κανελάκη Κ. Χιακὰ ἀνάλεκτα. Ἐν Ἀθήναις. 1890.
- Karo G. - Lietzmann Catenarum graecarum catalogus* (Nachrichten der K. Ges. der Wis. zu Göttingen, Phil.-hist. Klasse 1902 σ. 1 κ. ἑ., 299 κ. ἑ., 559 κ. ἑ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος).
- Κατραμῆ Ν. Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου. Ἐν Ζακύνθῳ. 1880 σ. 154-204.
- Κεραμέως Παπαδοπούλου Ἀθ. Ἐκθεσις περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας χειρογράφων (Ὅμηρος Σμύρνης Ἔτ. Δ', 1876, τευχ. η' σ. 1 κ. ἑ.).
- » Κατάλογος . . . Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Ἐν Σμύρνῃ. 1877.
 - » Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη (Παράρτημα Ἑλλ. Φιλολ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως Τόμ. ΙΕ'-ΙΗ', 1881-8).
 - » Ἐκθεσις παλαιογραφικῶν ἐρευνῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ (Ἀπόσπασμα ἀρχαιολ. παραρτ. ΙΖ' Τόμου Ἑλλ. Φιλολ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. 1886).
 - » Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη. Τόμ. Α' - Δ'. Ἐν Πιτρουπόλει. 1891-99.
 - » Κατάλογος . . . τῆς ἐν Μηλιαῖς βιβλιοθήκης (Ἐπετηρὶς Παρνασσοῦ Ἔτ. Ε', 1901, σ. 20 κ. ἑ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἑ.).
 - » Σημειώσεις ἐξ Ἀγίου Λαυρεντίου (Αὐτόθι σ. 122 κ. ἑ.).
 - » Ἀθωνικὰ κονδικαρίων ἀντίγραφα (Byz. Zeitschrift Τόμ. Σ', 1897, σ. 397 κ. ἑ.).
 - » Ἡ ἐν τῷ νησίῳ Σωζοπόλειως βασιλικὴ μονὴ Ἰωάννου τοῦ Πρωδρόμου καὶ ἡ τύχη τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς (Βυζ. Χρονικὰ Τόμ. Ζ', 1900, σ. 661 κ. ἑ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἑ.).

Κοικυλίδου Κλεόπα Κατάλογος χειρογράφων ἱεροσολυμιτικῆς βιβλιοθήκης. Ἐν Ἱερουσολύμοις. 1899.

Kollar Supplementorum liber primus postumus. Ἐν Βιέννῃ. Ἴδε καὶ *Lambecius.*

Komnos S. Codices præclarissimi. Ἐν Ἀθήναις. 1857.

Lambecius Commentariorum de augustissima bibl. Caesarea Vindobonensi. ed. altera... *Kollarii.* Ἐν Βιέννῃ. 766-77.

Λαμπάκη Π. Δελτίον Χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας Α' - Η'. Ἐν Ἀθήναις. 1892 - 1909.

Leitschuh F. Catalog der Handschriften der K. Bibl. zu Bamberg. Ἐν Λειψίῳ. 1887 (Δὲν περιέχονται ἑλληνικοὶ κώδικες).

Litzius C. Biblioteca Academiei Române Catalogul manuscrisurilor grecesci. Ἐν Βουκουρεστίῳ. 1909.

Λάμπρου Σπυρ. Κατάλογος τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἑλληνικῶν κωδίκων. Τόμ. Α' - Β'. Ἐν Κανταβριγίῳ. 1895 - 1900.

» Κατάλογος τῶν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἄνδρον μονῇ τῆς Ἁγίας κωδίκων ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσοῦ Ἔτ. Β' (1898) σ. 136 κ. ἐ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἐ.

» Κατάλογος κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς Ἀνδρου Ἀγίῳ Νικολάῳ καὶ Παναχράντῳ καὶ ἐν Ἑλλ. σχολείῳ Κορθίου, ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσοῦ Ἔτ. Γ' (1896) σ. 92 κ. ἐ. Καὶ χωριστὸν τεῦχος σ. 1 κ. ἐ.

» Ἡ μονὴ Βυλίζης καὶ τὰ ἐν αὐτῇ χειρόγραφα ἐν Δελτίῳ Ἱστορ. καὶ ἰθνολ. ἐταιρείας Τόμ. Δ' σ. 353 κ. ἐ.

» Notes épigraphiques et paléographiques (περὶ κωδίκων Μαδύτου καὶ Θεσσαλονίκης) ἐν *Mélanges Graux* σ. 621 κ. ἐ.

» Περὶ τῶν παλιμψήστων κωδίκων τῶν ἀγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν. Ἐν Ἀθήναις. 1887.

» Νέος Ἑλληνομνήμων Τόμ. Α' - Ε'. Ἐν Ἀθήναις. 1904-1909.

Martin Alb. Les mss. grecs de la bibl. Malatestiana a Cesena (*Mélanges d'archéol. et d'histoire* Τόμ. Β', 1882, σ. 224 κ. ἐ.),

- Martini E.* Catalogi di mss. greci esistenti nelle bibl. italiane. Τόμ. Α' - Β'. Ἐν Μεδιολάνῳ. 1893 - 6 (Μεδιολάνου, Πανόρμου, Πάρμας, Παυίας, Βριξίας, Κόμου, Κρεμῶνος, Φερράρας, Γενούης, Μαντούης, Νεαπόλεως, Vallicelliana Ῥώμης).
- » καὶ *Bassi* Catalogus codd. graecorum bibl. Ambrosianae. Ἐν Μεδιολάνῳ. 1906.
- Miller E.* Catalogue des mss grecs de la bibl. de l'Escorial. Ἐν Παρισίοις. 1848.
- Μογὲ Ξ. Ἡ ἐν Κάλκῃ Ἑλληνομπορικὴ σχολή. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1875.
- Morelli* Bibliotheca manuscripta. Ἐν Βασσάνῳ. 1802.
- Muñoz A.* I codici greci miniati delle minori biblioteche di Roma. Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1905.
- Mystakidès B.* Notes sur Martin Crusius et ses manuscrits (Revue des études grecques Τόμ. ΙΑ', 1898, σ. 279 κ. ἐ.).
- [*Nares R.*] Catalogue of the Harleian mss. Τόμ. Α' - Δ'. Ἐν Λονδίῳ. 1808 - 12.
- Nessel D.* Catalogus. . . codicum mss. graecorum. Ἐν Βιέννῃ. 1690.
- Omont H.* Inventaire sommaire des mss. grecs de la bibliothèque Nationale (et des départements). Τόμ. Α' - Γ'. Ἐν Παρισίοις. 1888 - 98.
- » Catalogue des mss. grecs de la bibliothèque royale de Bruxelles et des autres bibliothèques en Belgique (Extrait de la Revue de l'instruction publique Τόμ. ΚΖ', τεύχη 5 καὶ 6, Τόμ. ΚΗ' τεύχη 1 - 3. Ἐν Γάνδῃ. 1885).
- » Catalogue de mss. grecs copiés à Paris par Constantin Palaeocappa. Le Puy. 1886.
- » Catalogue des mss. grecs de G. Pellicier. Ἐν Παρισίοις. 1886.
- » Catalogue des manuscrits grecs. . . recueillis par feu Emm. Miller. Ἐν Παρισίοις. 1897.

- Omont H.* Catalogue des mss. grecs des bibliothèques des Pays - Bas (Centralblatt für Bibliothekswesen Τόμ. Δ', 1886, σ. 185 κ. ε.).
- » Catalogue des mss. grecs des bibliothèques de Suisse (Αὐτόθι Τόμ. Η', 1891 σ. 22 κ. ε.).
- » Catalogue des mss. grecs des bibliothèques des villes hanséatiques (Αὐτόθι Τόμ. Ζ', 1889, σ. 341 κ. ε.).
- » Fac-similés des manuscrits grecs datés de la bibl. Nationale du IXe au XIVe siècle. Ἐν Παρισίοις 1890.
- » Mss. récemment ajoutés au fond du Suppl. grec de la bibl. Nationale (Revue des Bibliothèques, Τόμ. Η', 1898 σ. 189 κ. ε.).
- » Mss. grecs datés récemment acquis par la bibl. Nationale (Αὐτόθι Τόμ. Η', 1899, σ. 353 κ. ε.).
- » Notes sur les mss. grecs datés du British Museum (Bibliothèque de l'École des chartes. Τόμ. 45, 1884, σ. 314 κ. ε.).
- » Complement du catalogue des mss. grecs de la bibl. royale de Madrid (Revue des bibliothèques Τόμ. Ζ', 1897, σ. 149 κ. ε.).
- » Les mss. grecs de . . . Verone (Centralblatt für Bibliothekswesen Τόμ. Η', 1891, σ. 189 κ. ε.).
- » Catalogues des mss grecs de Fontainebleau. Ἐν Παρισίοις 1889.
- » Les mss. grecs de Guarino de Verone et la bibliothèque de Ferrare (Revue des Bibliothèques Τόμ. Β', 1892 σ. 78 κ. ε.).
- » Fac-similés de mss grecs des XVe et XVIe siècles. Ἐν Παρισίοις 1887.
- Παπαγεωργίου Πέτρου Σέρραι καὶ ἡ μονὴ Προδρόμου (Byz. Zeitschrift Τόμ. Γ', 1894, σ. 225 κ. ε.).
- » Εὐαγγέλιον Θεσσαλονίκης (Αὐτόθι Τόμ. Σ', 1897, σ. 538 κ. ε.).
- » Μονὴ Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας (Αὐτόθι Τόμ. Η', 1898, σ. 57 κ. ε.).

- Παπαγεωργίου Πέτρου Μονη τῶν Βλαταίων (Αὐτόθι Τόμ. Η', 1898, σ. 402 κ. ἑ.).
- Παπαγεωργίου Σπυρ. Κατάλογος κωδίκων τῆς ἰλλ. σχολῆς Ὁδηγιοῦ ('Ἐπιτηρεῖς Παρνασσῶ Ἐτ. Η', 1904, σ. 163 κ. ἑ.).
- Παρνασσῶ Ἐπιτηρεῖς Τόμ. Α' - Θ' (1896-1906).
- Pasini* Codices manuscriptorum bibliothecae R. Taurinensis. Τόμ. Α'. Ἐν Ταυρίνῳ. 1749.
- Pastor* Privatbibliotheken des höheren röm. Adels (Atti del Congresso storico internazionale Τόμ. I', σ. 123-30).
- Ricci Seymour* Liste sommaire des mss. grecs de la bibl. Barberina (Revue des Bibliothèques Τόμ. IZ', 1907, σ. 81 κ. ἑ.). Καὶ χωριστὸν τεύχος.
- Rocchi Ant.* Codices Cryptenses. Ἐν Τούσκῳ. 1884.
- Rühl* Bemerkungen über einige Bibliotheken von Sicilien (Philologus Τόμ. MZ', 1889, σ. 585 κ. ἑ.).
- Sabas* Specimina palaeographica. Ἐν Μόσχῃ. 1863.
- Σάθα Κ. Κατάλογος τῶν ἐν Ἀθῶνι βιβλιοθηκῶν (Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη Τόμ. Α' σ. 269 κ. ἑ.).
- » Κατάλογος χειρογράφων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου τέφου (Αὐτόθι σ. 285 κ. ἑ.).
- » Ἐκθέσεις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐν Βενετίῃ. 1872.
- Σακκελίωνος Ἰω. Πατριακὴ βιβλιοθήκη. Ἀθήναι. 1890.
- » καὶ Ἀ. Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις. 1897.
- Σάρρου Δ. Χρονογραφικὰ σημειώματα (Δελτίον Ἱστορ. καὶ ἰθν. ἑταιρείας Τόμ. Ε' σ. 568 κ. ἑ.).
- Schmid Wilh.* Verzeichniss der griech. Handschriften der K. Universitätsbibliothek zu Tübingen. Ἐν Τυβίγγῃ. 1902.
- Schmidt J., Schum* καὶ *Müller A.* Die Handschriften der Gymnasialbibliothek (Halberstadt). 1878 καὶ 1881 (Δὲν περιλαμβάνονται κώδικες ἑλληνικοί).
- Serruys D.* Catalogue des mss. conservés au gymnase grec de Salonique (Revue des bibliothèques Τόμ. I', Καὶ χωριστὸν τεύχος).

- Smith J. J.* A catalogue of the mss. in the library Gonville and Cains College Cambridge. Ἐν Κανταβριγίᾳ. 1849.
- Σπυριδάκη Ἄθ. Ἀνέκδοτα χειρόγραφα τῆς ἐταιρείας Ὁθρυος (Ἐπετηρίς Παρνασσῶ Ἔτ. Ε', 1901, σ. 151 κ. ἑ.).
- Stevenson H.* Codices mss. graeci Reginae Sueciae et Pii II bibl. Vaticanae. Ἐν Ρώμῃ. 1888.
- *Codices mss. Palatini graeci bibl. Vaticanae.* Ἐν Ρώμῃ. 1885.
- Στεφανίδου Β. Οἱ κώδικες Ἀδριανουπόλεως (Byz. Zeitschrift Τόμ. ΙΔ', 1905, σ. 588 κ. ἑ.).
- Stornajolo* Codices Urbinales graeci. Ἐν Ρώμῃ. 1895.
- Studemund-Cohn* καὶ *De Boor* Verzeichniss der griech. Handschriften der K. Bibl. zu Berlin. Τόμ. Α'-Β'. Ἐν Βερολίνῳ. 1897.
- Studi Italiani di filologia classica* Τόμ. Α'-ΙΖ' (1893-1909). (Διάφοροι κατάλογοι ἑλληνικῶν κωδικῶν βιβλιοθηκῶν ἐν Ἰταλίᾳ).
- Τέντε Ἰω. Χειρόγραφος κατάλογος τῶν κωδικῶν τῆς ἐν Εὐρυτανίᾳ μονῆς Προυσοῦ (παρ' ἐμοί).
- Τζέτζη Ἰω. Τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τῆς ἐν Ἄνδρῳ μονῆς Ζωοδόχου πηγῆς ἢ Ἀγίας (Παρνασσός Τόμ. ΙΒ', 1888, σ. 134 κ. ἑ.).
- Χειρόγραφα ἐν Κεφαλληνίᾳ (Ἐφημ. Συζητήσεων 9 καὶ 10 Φεβρουαρίου 1895).
- Tischendorf* Catalogus eodd. nuper ex Oriente Petropolin perlatorum (Notitia editionis codicis Sinaitici σ. 47-74). Ἐν Λειψίᾳ. 1860.
- Τσιτσέλη Ἡλ. Ἀρχαῖα εὐαγγέλια ἐν Κεφαλληνίᾳ (Ἐστία. 1887 σ. 765).
- Volz-Crönert* Der cod. 2773 misc. graecus (τῆς βιβλιοθήκης Darmstadt) ἐν Centralblatt für Bibliothekswesen Τόμ. ΙΔ', 1897, σ. 537 κ. ἑ.).
- Vorst von de C.* Verzeichniss der griech. Handschriften der Bibl. Rossiana Αὐτόθι Τόμ. ΚΙ', 1906, σ. 492 κ. ἑ., 537 κ. ἑ.).
- Weinberger* Adnotationes ad graecos Italiae codices spectantes. Ἐν Βιέννῃ. 1897.

- Weinberger Zu den griech. Handschr. von Perugia (Centralblatt für Bibliothekswesen Tόμ. I', 1893, σ. 470 κ. ε.).
- Wender Carl, βοηθοῦ βιβλιοθηκάρχου τῆς Πανεπ. βιβλ. Greifswald, ἀνακοίνωσις πρὸς μετὰ περὶ τοῦ μόνου ἐν αὐτῇ ἑλλ. κώδικος τοῦ ἔτους 1777 α' Ἰλιάδος Ὁμήρου ἢ α' ῥαψῶδιᾶ κ.
- Zazzeri Sui codici e libri a stampa della bibl. Malatestiana a Cesena. 1887.
- Ζησίου Σύμμικτα. Ἀθήνησιν. 1892.

Τῶν ἀνωτέρω ἀναγραφέντων βιβλίων καὶ ἄρθρων οὐκ ὀλίγα οὐδὲν παρέσχον εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ὕλικόν, ἀνεγράφησαν δ' ἐνταῦθα μόνον, ὅπως ἄλλοι ἐρευνηταὶ ἀποφύγῃσι τὸν κόπον τῆς ἀνθολογήσεως αὐτῶν. Ἀπ' ἐναντίας δ' εὗρον σποράδην ἐνθυμήσεις καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις ἢ ἄρθροις ὅπου ὀλιγώτερον ἀνέμενέ τις τοιαῦτα ἢ ἄτινα δὲν ἔσταχυολόγησα συστηματικῶς. Καὶ δὲν ἀνέγραψα μὲν τὰς πηγὰς ταύτας ἐν τῷ ἀνωτέρῳ συλλάβῳ, ἀλλ' ἐσημείωσ' αὐτὰς ἐκάστοτε ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Περιέλαβον δὲ εἰς τὴν ἑκδόσιν ταύτην χρονικῶν ἐνθυμήσεων καὶ σημειώματα χειρόγραφα ἐν ἐντύποις βιβλίοις¹ καὶ ἐπιγραφικὰ χαράγματα ἢ σημειώσεις περιεχούσας ἄξια λόγου γεγονότα ἐκ δεήσεων ἐν ἐκκλησίαις, ὡς καὶ ἐνίς ὑπογραφὰς βιβλιογράφων, μεθ' ὧν συνεδέοντο ἄξια γνώσεως γεγονότα. Ἀλλ' ἀπέκλεισα· α') Μακρότερα χρονικά, οἷα τὰ Chronica brevia, τὸ περὶ τῆς Λέσβου χρονικὸν τῶν Παρισίων², αἱ Ἐφημερίδες τοῦ Καρυοφύλλη³, τὰ ἐκ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ παπᾶ Συναδινοῦ ἀπανθίσματα⁴, τὸ ἐμὸν Ὁξωνιακὸν χρονικὸν τῶν Ἀθη-

¹ Ἡδὴ τῷ 1872 ὁ Ἀθ. Πετρίδης ἔγραφεν ὀρθῶς· «Τοιαῦτα σημειώσεις ὑπὸ ἀνδρῶν τοῦ 17 αἰῶνος γενόμεναι εἰς τὰ περιθώρια τῶν χειρογράφων, τῶν μηναίων καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, δὲν εἶναι ἄσχημον νὰ δημοσιεύωνται πρὸς περισύναξιν ἱστορικῆς ὕλης καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἀπωλείας τοιούτων, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διαφώτισιν συγχρόνων γεγονότων» (Πανδοῖρα Τόμ. KB' σ. 578).

² Ἐξεδόθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομαθήματι Τόμ. 4' σ. 39 κ. ε.

³ Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Περ. Ζαυλέντου ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἰθνολογικῆς ἰταίρειας Τόμ. Γ' σ. 275 κ. ε.

⁴ Ἐξεδόθησαν ὑπ' ἐμοῦ αὐτόθι Τόμ. Β' σ. 640 κ. ε.

νῶν¹, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ καθηγητοῦ κ. Ν. Jorga ἀνκρινωθέντα μακρὰ καὶ συνεχῆ χρονικὰ σημειώματα² καὶ παν ἄλλο τοιοῦτο συνεχές χρονικόν³ β) Μακρὰς καὶ συνεχεῖς αὐτοβιογραφικὰς καὶ γενεαλογικὰς ἀναγραφὰς, οἷαι αἱ αὐτοβιογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ Καπασούλη⁴, τὰ γενεαλογικὰ σημειώματα τῶν οἰκίων Δεοντάρη⁵, Λογοθέτου⁶, Χαλκοκονδύλη⁶, Μαυροκορδάτου⁷ γ) Γενεαλογικὰ σημειώματα, ἐν οἷς μόνον τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα ἀναφέρονται, ἐξ ὧν εἶνε ἀδύνατον ἢ τοῦλάχιστον δυσκολώτατον νὰ ἐξαχθῶσιν ἱστορικὰ πορίσματα, ἢ γενεαλογικὰ καὶ ἰδιωτικὰ σημειώματα ἀνδρῶν ἀσήμεων ἢ ἀγνώστων δ) Σημειώματα ἀναφερόμενα εἰς κτίσεις, ἀνοικοδομήσεις καὶ συμπληρώσεις μονῶν, εἰς ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς καὶ προσκυνήσεις μονῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἄτε δυνάμενα νὰ ποτελέσωσιν ἰδίαν συλλογὴν, ἀναφερομένην εἰς τὴν ἑλληνικὴν μοναστηριολογίαν. Περιέλαβον δ' ἐκεῖνα μόνον, ἐν οἷς γίνεται μνεῖα πατριαρχῶν ἢ ἀρχιερέων ε) Χρονογραφικὰς εἰδήσεις ἀδεσπότης περισυλλεγείσας ἐκ παντοίων πηγῶν μὴ ἀναγραφόμενων καὶ ἄνευ ἐκδόσεως αὐτῶν τῶν κειμένων⁸.

¹ Ἐξεδόθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Ἀθηναίῳ Τόμ. Γ' (1877) σ. 438 κ. ἑ. καὶ ἐν *Ecthesis chronica and Chronicon Athenarum*. Ἐν Λονδίῳ. 1902 σ. 85 κ. ἑ.

² *Catena manuscripte si documente*. Ἐν Βουκουρεστίῳ. 1905.

³ Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθ. Παπαδοπούλου Κρασιέως αὐτόθι: Τόμ. Δ' σ. 504 κ. ἑ.

⁴ *Bandini Catalogus codicum graecorum bibliothecae Laurentianae* Τόμ. Β' σ. 236 κ. ἑ. — *Köchly Index lectionum Turicenis* 1851 σ. 6.

⁵ *Καμπούρογλου Μνημεῖα τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων* Τόμ. Γ' σ. 301 κ. ἑ.

⁶ Αὐτόθι Τόμ. Γ' σ. 306 κ. ἑ. ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 2003.

⁷ Λάμπρου Κατάλογοι κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς τῆς νήσου Ἄνδρου Ἀγίου Νικολάου καὶ Παναγράντου καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου Κορθίου ἐν Ἐπετηρίδι Παρισσοῦ Ἔτ. Γ' (1899) σ. 139 κ. ἑ. καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει σ. 50 κ. ἑ.

⁸ Τοιοῦτοι οἱ παρὰ τῷ *Κατραμῆ* (Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου σ. 459 κ. ἑ.) Σισμοὶ ἐν Ζακύνθῳ καὶ αἱ παρὰ τῷ αὐτῷ (Αὐτόθι τ. 479 κ. ἑ.) Εἰδήσεις ἱερανοθεσιαὶ ἐκ σημειωμάτων. Ὁμοίως τὰ περὶ σεισμῶν Κρήτης ἐν τῇ τοῦ Σταυράκη Στατιστικῆς Κρήτης (Ἀθήνησι. 1890 σ. 107 κ. ἑ. ἐν σημ.) κατὰ τὴν τοῦ *Rauilii Description physique de l'île de Crète* καὶ τὰ σ 366 σπουδατὰ συμβάντα τῆς Κρήτης ὑπὸ Γ. Καλαϊτσάκη ἐν τῷ μηνιαίῳ Παραρτήματι τῆς ἡμερηίδος «Ἀθήναι». Ἔτ. Γ' καθ' ἕκαστον μῆνα.

Ἐκδίδων δὲ τὴν συλλογὴν ταύτην χρονικῶν σημειωμάτων, ἠκολούθησα τοῖς ἐξῆς κανόνας. Χάριν μὲν εὐκολίας τῶν εἰς αὐτὴν παραπομπῶν ἠρίθμησα ἕκαστον τῶν σημειωμάτων δι' αὐξαντος ἀριθμοῦ, κατατάξας αὐτὰ χρονολογικῶς. Ὁ δὲ ἀναγνώστης ἴα ἴδῃ, ὅτι τὰ χρονικά σημειώματα, ἅτινα ὡς τὸ πλεῖστον εἶνε σύγχρονα τῶν γεγονότων, σπανιώτατα ὁ ἔγραψαν πολὺ ἀργότερον, ὡς τὰ ὑπ' ἀρ. 1, ἐν μὲν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις εἶνε πολὺ ἀραιοῦς, πυκνοῦνται δὲ ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου κυριῶς αἰῶνος καὶ γίνονται ἔτι πυκνότερα κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον, δέκατον ἑβδόμον καὶ δέκατον ὄγδοον, ἀρχονται ὁ ἔλαττούμενα, ὡς εἰκός, τὸν δέκατον ἕνατον. Ἐπειδὴ δὲ τινὰ σημειώματα ἀναφέρονται εἰς γεγονότα ἐκτεινόμενα εἰς πλείονα τοῦ ἑνὸς ἔτη, ἐξέδωκα μὲν ταῦτα ἑνιαῖα, ὡς ἔχουσιν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, ἀλλ' ὑπὸ ἰδίον ἀριθμὸν¹, φέροντα καὶ τὸ εἰκτεῖον ἔτος, παρέπεμψα εἰς τὸν ἀριθμὸν ὑφ' ὃν ἐξέδωκα τὸ ὅλον σημείωμα. Τὰ δὲ εἰς διάφορα καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα ἔτη ἀναφερόμενα χωριστὰ σημειώματα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλιογράφου ἐχώρισα μὲν, ἀλλὰ διὰ καταλλήλων παραπομπῶν ἐδήλωσα, ὅτι συνανήκουσιν ἀλλήλοις. Ἐτήρησα ὁ ἐν τῇ παραπομπῇ εἰς τὰ συνανήκοντα ταῦτα σημειώματα τὴν τάξιν, καθ' ἣν εἶνε γεγραμμένα ἐν τῷ κώδικι. Ἐσημείωσα δὲ ὑπὸ ἰδίον ἕκαστοτε ἀριθμὸν καὶ χρονικά τινὰ σημειώματα, ὧν ἀπλή μνεία γίνεται ἐν καταλόγοις κωδίκων, χωρὶς νὰ συνεκδιδῆται καὶ τὸ κείμενον αὐτῶν, καὶ ταῦτα, ὅπως ἐλκύσωσί ποτε τὴν προσοχὴν ἐρευνητῶν εὐκόλως δυναμένων νὰ μελετήσωσι:

¹ Ὅπου γίνεται ἀπλῶς παραπομπή, ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶνε νέος, ἀλλ' ὁ τοῦ προηγουμένου σημειώματος, φέρων προστεθειμένον α ἢ καὶ β, γ, καὶ ταῦτα, ὅπως ἡ ἀριθμητικὴ τῆς συλλογῆς ἀντιστοιχίᾳ ἀκριβῶς πρὸς τὰ ἐν αὐτῇ περιλαμβανόμενα χωριστὰ σημειώματα. Μόνον δὲ πέντε σημειώματα, προστεθέντα, ὅτι ἤδη εἶχαν ἀπαρτιθῆ ἡ συλλογή, χάριν ἀποφυγῆς διαταραχῆς τῆς ὅλης ἀριθμητικῆς καὶ ὅπως μὴ ἐπιέλθῃ σύγχυσις ἐν ταῖς παραπομπαῖς παρενεβλήθησαν ὁμοίως εἰς τὴν εἰκτεῖαν θίσιν ὑπὸ τὸν προηγουμένον ἀριθμὸν, εἰς ὃν προστέθη α, εἶνε δὲ οἱ ἀρ. 1526, 153α, 255α, 431α, 441α, 513α. Χάριν δὲ τῆς ὅλης ἀριθμητικῆς προστέθησαν ἐν τέλει τοῦ ὅλου κατ' ἀντιστοιχίαν οἱ ἀρ. 557 - 562.

τούς σημειούμενους κώδικας καὶ ἐκδώσωσιν ἐξ αὐτῶν τὰς ἐνθυμήσεις ἐκείνας.

Ἐξέδωκα δὲ τὰ σημειώματα ἕκαστα ἀπαραλλάκτως ὡς ἐξεδόθησαν, τηρήσας τὰς ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἀνορθογραφίας. Πράγματι δὲ τὰ πλεῖστα τῶν σημειωμάτων τούτων γραφέντα ὑπ' ἀνθρώπων συνήθως ἀγραμμάτων γέμουσιν ἀνορθογραφιῶν. Προστίθεται δὲ καὶ ἡ κακογραφία, ἐκφεύγουσα ὡς τὸ πλεῖστον τοὺς παλαιογραφικοὺς κανόνας καὶ δεομένη ἐνίοτε Δηλίου κολυμητοῦ πρὸς ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τῶν γεγραμμένων. Καὶ τοῦτο δὲ ληπτέον ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ πλεῖσται ἐνθυμήσεις, ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου μάλιστα αἰῶνος καὶ ἐξῆς, εἶνε συντεταγμέναι ἐν τῇ δημῳδαί γλώσσῃ καὶ γεγραμμέναι μεθ' ἔλων τῶν δυνατῶν συγχύσεων τοῦ ἰωτακισμού. Διὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους ἢ ὑπὸ Ἑσπερίων συνταξάντων καταλόγους κωδίκων ἀνάγνωσις καὶ ἐκδοσις τῶν τοιούτων ἐνθυμήσεων δὲν εἶνε πάντοτε ἀσφαλῆς καὶ πολλάκις ἀπέχει τοῦ ὀρθοῦ. Καὶ ἄλλο τι δὲ συμβαίνει ἐνίοτε, νὰ μεταγράψωσιν οἱ τοιαῦτα σημειώματα ἐκδίδοντες, εἴτε ξένοι, εἴτε καὶ ἡμέτεροι, τὰς ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρονολογίας ἀπ' εὐθείας εἰς ἔτη σωτήρια ἢ τὰς δι' ἑλληνικῶν ἀριθμῶν ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένας εἰς ἀριθμοὺς ἑραβιβούς. Ἐκδίδων δ' ἐγὼ ἐνταῦθα τὰ σημειώματα οἷα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν οὐδεμίαν μὲν δύναμαι νὰ ὑπέχω εὐθύνην ἐπὶ ταῖς παραναγνώσεσιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν, καθ' ἃ κυρίως ἔπρεπε, νὰ ἐκδώσω ταῦτα μετ' ἀντιβολῆν τῶν πρωτοτύπων. Εἶνε ταῦτα εἰλημμένα ἐκ κωδίκων κατεσπαρμένων εἰς βιβλιοθήκας διαφόρους καὶ πολλάκις δυσπρόσιτους, ὥστε θὰ ἦτο ἔργον μόχθου καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ ὀκράνης οὐ σμικρᾶς ἢ ὑφ' ἐνός καὶ μόνου ἀνδρός ἀντιβολῆ εἴτ' ἐξ αὐτῶν τῶν κωδίκων, εἴτ' ἐκ φωτογραφιῶν ἢ ἀντιγράφων ἐπὶ διαφανοῦς χάρτου, ἐπισφαλεστάτη δὲ ἢ δι' ἄλλων, ἰδίως Ἑσπερίων, ἀντιβολῆ. Ἐκδίδονται δ' ἐνταῦθ' ἀντιβεβλημένα μόνον ἐκεῖνα ὅσα, εὐρισκόμενα ἐν κώδιξι, οὗς αὐτὸς ἔτυ-

χον λαβῶν ἀνὰ χεῖρας, ἠδυνήθην πού και που κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν νάντιβάλω.

Οὐχ ἤττον συστηματικῶς ἐπεδίωξα χάριν εὐκολίας τῶν ἀναγνωστῶν τὰ ἐξῆς. Τὰ μὲν κύρια ὀνόματα ἔγραψα πάντοτε διὰ κεφαλαίου γραμματός, ἕνωσα δ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ λέξεις κακῶς κεχωρισμένας ἐν τοῖς πρωτοτύποις ἢ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἢ ἐχωρισσα λέξεις ἐν αὐτοῖς κακῶς ἠνωμένας, ἀνέλυστα τὰ βραχυγραφικῶς γεγραμμένα καὶ ἐνίστε διὰ κυρτῶν γραμμῶν ἐντὸς παρενθέσεως ἐπήγαγον ἀσφαλεῖς τινὰς διορθώσεις ἢ διασαφήσεις ἀναγκαίας χάριν κατανοήσεως τῶν κειμένων.

Εἰς ταῦτα καὶ μόνον περιορισθεὶς ἠδυνάμην νὰ θεωρήσω περιττὴν τὴν ἐν ὀρθῇ μεταγραφῇ ἐπανάληψιν τῶν ἀνορθογράφων καὶ ἄλλως κακῶς γεγραμμένων σημειωμάτων. Καὶ εἶχον μὲν αὐτὸς προτείνει τοῦτο, τοῦ λόγου ὄντος περὶ ἀνορθογράφως γεγραμμένων νεοελληνικῶν ἐγγράφων¹, ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοζόμενον εἰς τὴν προκειμένην συλλογὴν ἤθελεν ἐξογκῶσαι αὐτὴν εἰς τὸ διπλοῦν καὶ καταστήσει δυσχερῆ τὴν ἐκδοσιν αὐτῆς. Ἄλλως δὲ μόνον χάριν τῶν ἀλλογενῶν ἢ ἤτο κυρίως ἀναγκαία ἡ τοιαύτη μεταγραφὴ, οἱ δ' Ἕλληνες ἀναγνώσται σπανίως ἢ ἀπροσκόψωσιν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν κακῶς γεγραμμένων. Ἐτι δὲ μείζων ἤθελεν ἀποβῆ ὁ ὄγκος τῆς συλλογῆς, ἂν προσέθετον ἱστορικὰς ἐρμηνείας καὶ παραπομπὰς, αἵτινες ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν σημειωμάτων καὶ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῶν χρόνων, εἰς οὓς ἀναφέρονται, ἤθελεν μεταβάλλει ἐν μέρει τὴν παροῦσαν συλλογὴν εἰς ἱστορικὸν ἐγχειρίδιον τῆς ἑλλης ἐλληνικῆς ἱστορίας τῶν μέσων καὶ νέων χρόνων. Διὸ περιωρίσθην εἰς σπανιωτάτας μόνον καὶ ἀπολύτως ἀναγκαίας ἱστορικὰς παρατηρήσεις. Ἄλλ' οὐχ ἤττον προσεπάθησα νὰ διευκελύνω τὴν ἔρευναν διὰ τῆς ἐν τέλει προσθήκης ἀκριβοῦς πίνακος τῶν ἐν τοῖς ἐκδιδομένοις χρονικοῖς σημειώμασι κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν καὶ τόπων. Ἀναγκαῖον δ' ἔκρινα

¹ Ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΓ' (1904) σ. 696.

καὶ λεξιλόγιον βραχύ. Καὶ πίνακα δὲ τῶν ἐλίγων ἄλλως γνωστῶν συντακτῶν τῶν σημειωμάτων προσέθηκα. Δὲν θὰ ἦτο δὲ περιττὸς καὶ πίναξ τῶν κωδικῶν, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν τὰ ἐκδιδομένα σημειώματα. Ἀλλ' ἀπέφυγα τοῦτον χάριν ἐξοικονομήσεως χώρου, ἀφ' οὗ ἄλλως κάτωθεν ἐκάστου σημειώματος ἀναγράφεται ἢ τε βιβλιοθήκη καὶ ὁ κώδικις ἐν ᾧ περιέχεται, ὅπου δὲ γνωστὸν καὶ τὸ φύλλον τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται. Εἶνε δὲ διὰ συνδυασμοῦ τοῦ πίνακος τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν κάτωθεν ἐκάστου χρονικοῦ σημειώματος δηλώσεων τούτων εὐκαλῶς ἢ ἀπόδειξις ἂν χρονικόν τι σημείωμα εὐρίσκεται ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ἢ οὐ.

Τέλος δὲ παρατηρῶ, ὅτι τὸν χρόνον, καθ' ἃν ἐγράφησαν οἱ κωδικεῖς, ἐξ ὧν παρελήφθησαν αἱ ἐνθυμήσεις, ἐθεώρησα ὅλως περιττὸν νὰ σημειώσω, ἐπειδὴ αὐταὶ εἶτε κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος γραφεῖσαι, εἶτε κατόπιν προστεθεῖσαι ἐν ἀγράφοις μείνασι φύλλοις, εἶνε σχεδὸν πάντοτε πλήν σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων σύγχρονοι τῶν ἀναγραφομένων γεγονότων, δὲν ἔχει δὲ σημασίαν ἢ ἡλικίαν τοῦ κώδικος. Ἐν τι δὲ μόνον δὲν ἐθεώρησα περιττὸν, νὰ δηλώσω τὴν προέλευσιν τοῦ κώδικος, ὅπου αὕτη ἦτο δυνατόν νὰ ἐξευρεθῆ, κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ σημείωμα ἀναγράφει μὲν τι γεγονὸς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ ποῦ συνέβη. Ἐπ' ἴσης δ' ἐσημείωσα καὶ τὴν ἀνακριθεῖ ἀναγραφὴν ἢ τὴν παρανόγνωσιν τοῦ ἀριθμοῦ ἰνδικτιῶνος ἢ τὴν μὴ εὐδοκίαν ἀντιστοιχίαν ἡμερομηνιῶν πρὸς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος.

Ἡ δὲ διάταξις τῶν χρονικῶν σημειωμάτων ἐν τῇ ἐπιπέδῳ ἐκδόσει ἔχει ὧδε. Προτάσσεται μὲν παχὺς αὐξων ἀριθμὸς, ἔπεται δὲ διὰ κυρτῶν στοιχείων ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἔτους, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἕκαστον σημείωμα, καὶ παρατίθεται κατόπιν τὸ κείμενον αὐτοῦ· ἐν τέλει δὲ διὰ μικροτέρων γραμμῶν ἐπισυνάπτονται τὰ περὶ τοῦ κώδικος, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ σημείωμα, καὶ τὸ ποῦ εὐρίσκεται ἐκδοκίμον ἢ τίς ὁ ἀντιγράφας, ὅσάκις τυγχάνει ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε.

1. 668-685. — Ἐπί τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγενάτου κρατησάντων τῶν Ἀγαρηνῶν τὴν Κύπρον, ἰδόθη ἡ μητρόπολις Κυζικοῦ (γρ. Κυζίκου) συν ταῖς ἐπισκοπαῖς αὐτῆς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ 18 κανόνος τῆς ἐν τῇ (γρ. τῷ) Τροούλλῳ συνόδῳ.

Ἐν φ. 1866 τοῦ κώδικος 207 τῆς ἐν Μονάχῳ βιβλιοθήκης (Hardt Τόμ. Β' σ. 382).

2. 873. — Ὅταν ἐκτίθη ἦτον ἀπὸ κτίσεως κόσμου, εἴδικς' τρεῖς φοραῖς ἐκουρσεύθη ἡ βασιλικὴ μονὴ τοῦ Ἐσφυγμένου, ἡ πρώτη εἰς τοὺς ,στπα' χρόνους, ἡ δευτέρα εἰς τοὺς ,σφνε' καὶ ἡ τρίτη ἡ τελεία ἰρήμασις ἔγεινεν εἰς τοὺς ,ζμβ' ὑπὸ τῶν ἀθίων Ἀγαρηνῶν. . .

Τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς Ἐσφυγμένου κώδ. 296 ἐν εἰλει (Λάμπρου Τόμ. Α' σ. 197).

3. 904. — Ἐπί Λέοντος βασιλείας τοῦ υἱοῦ Βασιλείου παρελαβώθη ἡ Θεσσαλονικὴ ὑπὸ τῶν ἀθίων Σαρακηνῶν μηνί Ἰουλίῳ α', ἡμέρᾳ γ', ὥρα γ', ἰνδικτιῶνος ζ' ἔτους ,σσιβ'.

Κώδικος κυρίως Πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων 24 φ. 1α (Κεραμέως Τόμ. Α' σ. 89).

4. 942. — Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔτους ,συν' ἀνεκομίσθη ἡ τιμία ζώνη τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Ζήλα ἐπὶ τὴν βασιλεῖδα τῶν πόλεων.

Rocchi Codices Cryptenses σ. 172 Cod. B. γ. V ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16' Ἀπριλίου.

5. 951. — † Ἐκοιμήθη ὁ κληρικὸς Θεόδωρος ὁ ἄνθρωπος ἡμῶν μηνί Αὐγούστῳ ὀκτώ καὶ δεκάτῃ ἔτους ,συνθ' ἰνδικτιῶνος θ', καθὼν καιρὸν δὲ οἱ Ἀφρικεῖς ἐξῆλθον εἰς Καλαυρίαν καὶ ἠφάνισαν αὐτήν, στρατηγούντος ἐκεῖσε τοῦ Πασχάλη, ἐπὶ τῇ Λογγοβαρδίᾳ τοῦ πατρικίου Μαραίως (;) τοῦ καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν φωσσάτον διαπεράσαντος ἐν Κρατ. ἐν τῷ ἔτει, ,συνθ'.

Κυρίως πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων κώδ. 24 φ. 76 (Κεραμέως Τόμ. Α' σ. 90).

6. 961. — Ἐπί Ῥωμανοῦ βασιλείας τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου κατήλθεν ὁ κύρ Νικηφόρος ὁ Φωκάς εἰς τὴν Κρήτην μετὰ τὰ στρατιω-

τικά τάγματα καὶ παρέλαβεν αὐτὴν μηνὶ Μαρτίῳ ζ' ἰνδικτιῶνος δ' ἔτους ,Ϸυξθ'.

Κυρίως πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Ἱεροσολύμων κωδ. 24 φ. 1α (Κεραμέως Τόμ. Α' σ. 89).

7. 965. — Τῷ ἑξακισχίλιοστῷ τετρακισιοστῷ ἑβδωμηκοστῷ τρίτῳ τοῦ κόσμου ἔτει ἐπαθεν τὸ φουσατον (γρ. φουσαῖτον) Μανουήλ τοῦ πατρικίου εἰς τὰ Ῥήματα, καὶ αὐτὰ τὰ Ῥήματα ἐλήφθει καὶ ἡ κουθησιὰ (γρ. βουθηνησιὰ) ἐγένετο μεγάλη σφόδρα.

Ῥοσκή Codices Ceyrienses σ. 104 κωδ. Β. α. XX φ. 596. Ἴδε καὶ ταῦτοθε παρατηρήματα τοῦ ἐκδότου.

8. 982. — Ε̅, Ϸ:υ̅ε̅ κατα(βαίνει ὁ Φράγ)κος εἰς Καλαβρία(ν) καὶ συνκρούει τῶν Σαρακην(ῶν) καὶ κατασφάζει λα (=ληθόν) πολύν· καὶ στρέφεται ὁ Φράγκος ἐπὶ Ἰταλίας καὶ ὁ Ἰσμαήλ ἐκ Ἀσίαν μηνὶ Ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος :ι̅.

Χεῖρ τοῦ γράφαντος τὸν κώδικα Συμεὼν πρεσβυτέρου.

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ κώδικος 75 Reginae Sueciae τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ (*Stevenson* σ. 60).

8α. 1047. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 2.

9. 1053.

Γεωργιᾶς στρατηγὸς Καλαβρίας ἀναφέρεται κατὰ τι σημεῖομά μου ἐν ἔτει ,Ϸφχα' ἐν σημειώσει τοῦ βιβλιογράφου μοναχοῦ Κωνσταντίνου ἐκ πόλεως Ταβερνῶν τοῦ γράφαντος τὸ τετρανάγγελον ἐπὶ περγαμνηῆς ὑπ' ἀρ. 2002 Vaticanus graecus (Basilianus 41) τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ.

10. 1059. — Ἐτελιόθη ἡ παναρέτος κλημαξ προστάξη Ἐυσταθίου πρωτοσπαθαρίου καὶ ὑπάτου τοῦ Βοῆλα· διὰ χεῖρος ἐμοῦ Θεοδούλου, μοναχοῦ καὶ π̅ (=προέδρου) τῆς ὑπεράγιας Θεοτόκου Σαλημ ἀμφωτεροὶ Καππαδοκαί, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰσακίου τοῦ Κομνίνου καὶ πατριαρχοῦ τῆς βασιλίδος Κωνσταντίνου προέδρου καὶ πρωτοβεστηαρίου καὶ Θεόδωσιου Ἀντιοχ[εῖας] ἔτους ,Ϸφξζ, ἰνδ. ιβ, μην[ὶ] Ἀπριλίου δ, ὠρα ζ', τῷ ἁγίῳ καὶ μεγαλῷ Σαββάτῳ καταπάνω Ἐδέσης Ἰωαννοῦ τοῦ Δουκῆτζη, δουκῶντ[ος] Ἀδριανοῦ Ἀντιο

Ααχρων προέδρου καὶ ἀγαθέαυτου τῆς αὐγουστής Μισσοποταμίας, Βασιλείου μαγιστροῦ τοῦ Παραδούναβι, Ἰωάννου μοναπτιριστοῦ Ἠθηνίας, Πακρατίου βασιλέως Ασπρακανίης καὶ Ἰωάννου κοροπαλατοῦ καὶ δομestίκοῦ τῶν σχολῶν ἀγαθέαυτου τοῦ βασιλέως Κομνηνοῦ : - : -

Ἐξεδόθη ἐσαμαίνων ἐκ τοῦ φ. 1576 τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος Coisliani 263 ὑπὸ *Omont* Fac. *similes datés*. Notice des planches σ. 6 καὶ ἐπηνωρθώθη ἐνταῦθα, ἀντιβληθὲν ὑπ' ἑμοῦ πρὸς τὸ ἀπόθι ἐν τῷ Πίνακι XXVI¹ ἐκδοσθέντος φωτοτυπικόν πανομοιότυπον.

11. 1059-1067. — Ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα ἐγένετο σεισμὸς μέγας κατὰ τὴν εἰκοστὴν τρίτην τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ὑφ' οὗ πολλαὶ οἰκίαι καὶ ναοὶ κατέπεσον ὅτε καὶ τὸ κατὰ τὴν Κωνσταντινουπόλιν κατέπεσε τέμενος καὶ ὁ ἱ. Νικαίᾳ μέγιστος ναός.

Ἀγιορειτικοῦ κώδικος τῆς μονῆς Ἰδέρων 92 φ. 369α (Λάμπρου Τόμ. Β' σ. 17).

12. 1072. — Ἐτελειώθη δὲ ἐν ἔτη, ςφπ' ἰνδικτιῶνος δεκάτης ἐπὶ τῇ ἀφορέσει τῶν αἰσθητῶν ὀφθαλμῶν Ῥωμανοῦ βασιλέως τοῦ Διογίνους καὶ τῇ ἐπιλεύσει τῶν ἀθίων Τουρκῶν ἀμὴν. Λουκάς μοναχός.

Ἀγιορειτικοῦ κώδικος μονῆς Ἰδέρων 27 φ. 293α (Λάμπρου Τόμ. Β' σ. 285).

13. 1084. — Ἐτει ςφςβ'. (γρ. ςφςβ') ἰνδ. ζ'. Μαΐου μηνὸς κθ' ἡμ. γ'. ὥρα γ'. ἐπέβη ὁ δούξ (Ῥοδέρτος Γυισκάρδος) εἰς τὴν Ῥωμὴν καὶ ἐπόρθησεν αὐτήν.

Rocchi Codices Cryptenses σ. 101 ἐκ τοῦ κώδικος Κρυπτοφέρρης Β. α. XIX in extrema pagella V.

14. 1088. — Ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ςφης' ὑπέταξε Ῥογέριος τὴν Συράκουσαν ἀποκτείνας Βενούρεα καὶ ἐν τούτῳ οἱ Πισάνοι ἐκατέλουν (γρ. ἐκατέλυον;) τὴν Ἀφρικὴν.

Βιέννης Cod. Theol. gr. CXLII (olim 100) φ. 1726 (*Lambecius-Kollar* Τόμ. Δ' σ. 209). Ἴδε καὶ τὰς αὐτῶν ἱστορικὰς διασαφῆσεις.

15. Μετὰ τὸ 1088. — † Ἐκοιμήθη ὁ δούλος τοῦ Γουλιέλμου ἀρχιεπίσκοπος Ὑδρουντ(ίνος) (γρ. Ὑδρουίντος) τῇ τριακοστῇ τοῦ Σεπτεμβρίου.

Ἐν φ. 16 τοῦ κώδικος Q 40 sup. τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης (*Martini-Bassi* σ. 752).

16. 1089.—Ἡ Πόρος (γρ. Πάρος) καὶ ἡ Μαξία (γρ. Ναξία) ἠνώθησαν, καὶ γέγονε μητρόπολις ἐν ἔτει ςψ'ζ'· ἀφηρέθη δὲ καὶ ὑπετίθη (γρ. ὑπετέθη) τῇ μητροπόλει Τραπεζοῦπόλεως ἐκ συμφωνίας ἀμφοτέρων καὶ συνοδικῆς διασκεψέως· καθὼς καὶ ἡ γενομένη πατρι-
αρχικὴ ἐπὶ κύρω. . . (γρ. ἐπικύρωσις) διαγορεύει.

Bibliotheca Uffenbachiana manuscripta seu Catalogus et recensio mssorum codicum qui in bibliotheca Zachariae Couradi ab Uffenbach Trajecti ad Moenam adservantur. . . Jo. Henr. Majus recensuit. Halae Hermandu-
rorum. 1720 s. 521.

17. 111. . . — Μηνὶ Ὀκτωμ[βρίω. . . .] Κυριακῇ περὶ. . . ἰνδικτιῶ-
νος δω[δεκάτης τοῦ ἑξακιςχιλιο]στοῦ ἑξακκοσιο[στοῦ. . . .] ἔτους· ἑκοι-
[μήθη. . . .] Κομνηνός[ς . . .] στος. . . . ἑκγονος τοῦ εὐσεβιστά-
[του βασιλέως] Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ. . . . [ὁ]περαιβάξου καὶ
κτῆτορας [τῆς δεσποτικῆς] μονῆς τοῦ πανυμνήτου καὶ [περιθλέπτου
Θεοτόκου] τοῦ Βοτονιαίου.

Ἡ τελευταία συμπλήρωσις δὲν φαίνεται ἔγουσα ὀρθῶς. Καὶ ἄλλα δὲ τινα ἔχουσιν
ὕποψιν ἐν τῇ ἐκδόσει, μὴ ἐπιτρέποντα πρὸ αὐτοψίας τοῦ σημειώματος τὴν ἀκριθεῖ
αὐτῶν ἀποκατάστασιν.

Ἐν φ. 593α τοῦ 357 κώδικος τῆς ἐν Βερολίῳ αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης (*De
Boor* σ. 205).

18 1105.

Ἐν φ. 117 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2050 κώδικος Vaticanus graecus (Basilianus 89) τῆς
βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ, περιέχοντος Ἀσκητικὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ γε-
γραμμένου τῷ ,ςχγ' ἰνδικτιῶνος ιγ', ὑπάρχει, καθ' ἃ ἰσημίωσα, μὴ ἀντιγράψας καὶ
τὸ κείμενον, ἐνθόμους περὶ Νικολάου Μαλείνου ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ
ὡς κολιτοκούντων τὴν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς καλουμένης τοῦ φλυλυσθ' φδ'
(= Ῥοχονιάτη).

19. 1106 Ἀπριλίου 1.—Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξολοθρεύθη ἡ πό-
λις Τροσκουλάνων παρὰ τῶν Ρωμάνων· ἐν ἔτει τῆς τοῦ Κυρίου σαρ-
κώσεως αρς'.

Cod. Cryptensis B. γ. III ἐν α' Ἀπριλίου τοῦ περιλαμβανομένου Συναξαριστοῦ
(*Rocchi* σ. 168).

20. 1133.—Ἐτους ,ςχμα', ἰνδ. ια', μηνὶ Αὐγούστῳ 6' ἡμέρᾳ
δ', ἐν ᾧ καὶ ὦρα η' σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν [οἰκου]μένην, βασι-

λιύοντας δὲ Ἰωάννου τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ Εἰρήνης τῆς εὐσεβιστάτης ἀγούστης, ἀρχιερατεύοντος δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰωάννου οἰκουμηνικῶς πατριάρχης ἐπὶ ἡμέραις κυροῦ Νικήτα, ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης.

Ἐξίδωκεν ὁ Ομοσιὸς (Fac-similés datés σ. 10 πίν. XLVI) ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 243.

21. 1167. — Τίλος ἔλαθε το παρὸν ἅγιον Τετραευγγέλιον ὑπὸ χειρὸς ἱεροῦ τοῦ πολυτλήμονος καὶ εὐτελοῦς νοταρίου Σολομών ὁ ἀπὸ νοταρίων . . . Ἐτελειώθη δὲ ἐν ἔτη τῷ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,σχος'. ἰνδ. α', ἡλίου κύκλω ιβ', σελήνης ζ', εἰς τὰς ιδ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἡμέρα ε', ἡ ἑπακτὴ κη', ὥρα γ' τῆς ἡμέρας, πολεύοντος κύκλου ἡλίου δι' ἑπὼν. Βασιλεύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει Μανουὴλ τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ ἐνδοξοτάτου βασιλέως, καὶ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἀμαρῶν τοῦ κραταιοῦ ῥίξ' ἐν δὲ τῇ νήσῳ Σικελίας Γουλιέλμου τοῦ δευτέρου ῥίγος (γρ. ῥιγός = ῥηγός) ἐφ' ἡμᾶς δὲ Ἰησοῦς Χριστός, ᾧ ἡ δόξα καὶ τῷ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμίν. †

Ἐκ τοῦ φ. 2986 τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 83 (Regius 2862). Ἰδὲ Ομοσιὸς Fac-similés datés. Notice des planches σ. 10.

22. 1172. — Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κς', ἰνδ. ς' ἔτει σχπα, ὥρα θ' γέγονε σεισμός ἐν τῇ Μεσσήνῃ (;) πόλει, διὰ τὰς ἡμᾶς ἀμαρτίας φοβερὸς καὶ ἐμφοβὸς λίαν.

Ἐν φ. 306 τοῦ ὑπ' ἀρ. 73 κώδικος τῆς μονῆς τοῦ Σωτήρος (S. Salvatore) νῦν ἐν τῇ πανεπιστημιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μετρώνης (Studi italiani Τόμ. Ε' σ. 505).

23. 1181. — Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κδ, τῇ τῆς ἀγίας καὶ ἰσαποστόλης Θείκης, ἔτους ,σxpθ' ἔτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς κυρὸς Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, ὁ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ματθαίος μετονομασθεῖς.

Ἐν φ. 215α τοῦ κώδικος Cl. I κωδ. 33 (Ναντινοῦ XXVI τῆς Μαρτιανῆς βιβλιοθήκης (Castellani σ. 133).

24. 1193. — 1193 Ἐπαίραν οἱ Μόροι τὰ Ἱεροσόλυμα

Ἀγίου Νικολάου Ἀνδρου κωδ. 5 φ. 2α (Λάμπρος ἐν Ἐκκτ. Παρνασσῶ Ἐτ. Γ' σ. 99. Χωριστοῦ τεύχους σ. 10).

Αὐτόγραφον σημεῖωμα Γεδειῶν ἱπισκόπου Αὔλοποτάμου Κρήτης. Ἰδὲ καὶ κατοπτρῶ ἀρ. 119, 130, 147, 151, 159, 162, 165, 178, 188, 189, 210, 215, 231, 234, 265, 266, 295, 351, 355, 367, 370.

25. 1194. — Μηνὶ Ἰουνίῳ εἰς τὰς τρεῖς, ἐγένετο ἐκλειψις τοῦ ἡλίου ἀπὸ ὥρας η' ἕως ὥρας ια', ἔτους ,ςψβ' Ἰνδικτιῶνος ιβ'.

Ἐν τῷ Πατριακῷ κώδικι ΡΚ' (Σακεκλίωνος σ. 70).

26. 1204. — Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἀλεξίου Δούκα τοῦ Μούρτζουφλου ὅπου αὐτὸς ἐβασίλευσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει μόνον ἡμέρας ο', καὶ αὐτίκα γέγονεν ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων κατὰ τὴν ιβ' τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τῆς ζ' Ἰνδικτιῶνος τοῦ ,ςψδ' ἔτους, ἐλθόντων καὶ πεσόντων τῶν Λατίνων ἀντικρὺ ταύτης εἰς Χαλκηδῶνα κατὰ τὴν κζ' τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τῆς σ' Ἰνδικτιῶνος, καὶ σκυλευόντων τὰ περικύκλω αὐτῆς μῆνας η'.

Ἐν φ. 59α τοῦ κώδικος 206 τῆς ἐν Λέσβῳ μονῆς Λειμῶνος (Κεραμέως Μαυρογαρδάτσιος βιβλιοθήκη σ. 107).

27. 1204-1254. — Ὅτε ἡ ἄλωσις τῆς πόλεως γέγονεν ἐπὶ τοῦ Βαλδουίνου τοῦ καὶ Φλάντου λεγομένου ὁ Καματηρὸς ἦν Ἰωάννης πατριάρχης καὶ αὐτοῦ παραιτησαμένου γέγονε Μιχαὴλ ὁ Αὐτωρειανός, ὃς τὸν Λάσκαριν Θεόδωρον ἔστεψε καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Εἰρηνικός Θεόδωρος καὶ μετὰ τοῦτον ὁ μερισμὸς· ἔπειτα Μανοὴλ ὁ φιλόσοφος, καὶ ὢν καὶ ὄνομαζόμενος ὃς τὸν Βατάτζην βασιλεῖα ἔχρισεν καὶ μετ' αὐτὸν Γερμανὸς ὁ ἅγιος· μετ' αὐτὸν Μεθόδιος ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἰακίνθου μῆνας γ' καὶ μετ' αὐτὸν Μανουὴλ πρεσβύτερος καὶ πρωτοπαπᾶς καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁ κύρ Ἀρσένιος ὁ Αὐτωρειανός.

Ἀντίγραφ' αὐτὸς ἐκ φωτογραφίας τοῦ φ. 2346 τοῦ κώδικος Ἐσκουριάλου Υ-1-4. Ὁ Miller σ. 184 ἀπλῶς σημειώνει· On trouve l'indication de quelques faits chronologiques. Ἴδι καὶ κατωτέρω ἀρ. 73.

28. 1204-1260 — Μηνὶ Ἀπριλίῳ ιβ' ἡμέρα ε' ἐπὶ ἔτους ,ςψβ', παρέλαβον οἱ Λατίνοι τὴν πόλιν ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. . πάλιν δε. . τοὺς Ῥωμαίους. . ἀπέβρεν ταύτην ἐκ τῶν Λατίνων, ὁ βασιλεὺς κυρ. Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ κε' ἐν ἔτει ,ςψξθ' ζῆσας βασιλεὺς χρόνους κδ', μηνὶ Νοεμβρίῳ δ', Ἰνδ. ιγ'.

Ἐτους ,ςψξγ' ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς κύριος Ἰωάννης Δούκας ζῆσας βασιλεὺς λγ'.

Ἐν φ. 249α τοῦ Ὀττοβονιανοῦ κώδικος 412 τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ (Feron-Battaglini σ. 224).

Πρὸς τὸ ἔτος ,ςψξθ' δὲν συμπίπτει Ἰνδικτιῶν ιγ', ἀλλὰ δ'. Ἡ δὲ 12 Ἀπριλλίου τοῦ ,ςψβ' ἦτο ἡμέρα Δευτέρα καὶ οὐχὶ Πέμπτη.

29. 1204-1261.— Ἐάλω ὑπὸ τῶν Λατίνων ἡ Κωνσταντινούπολις ἔτει ,σψια', μηνί Ἀπριλίῳ 16'.

Χειροῦται αὖθις ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐλεει θεοῦ ἔτει ,σψξθ'.

Ἐκρατεῖτο γοῦν ὑπὸ τῶν ἑθρῶν χρόνους νη'.

Ἐν φ. 62α τοῦ Ριπ. LXXXVII cod. XVI τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης (Benedicti Tόμ. Γ' σ. 398).

30. 1207.— † Ἰσταίον ὅτι οἱ Βαινέτιοι εἰσι κατέχοντες τὴν Κρήτην εἰς δισποσίαν αὐτῶν τε καὶ κυριότηταν· κατα χρόνους τῆς ἐνσαρκου τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας α̅σζ'· ὡς εὔρον γεγραμμένον ἐν τῷ γενικῷ καταστοιχῷ τοῖς κόρτης τῆς μεγάλης καὶ πάλαιως Κρήτης τοῦ Χάνδακος.

Ἐν τῷ τελευταίῳ ἐκφυλλῷ τοῦ κώδ. ΥΙΓ' τῆς βιβλιοθήκης Πάτρου (Σακκελίωτος σ. 184).

31. 1239.— † Μηνὴ Ἰουνίῳ 16' ἡμέρα Δευτέρᾳ ἦτις καὶ Ἰλαχεν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἔτει ,σψμζ' ἰνδικτιῶνος ζ' ἐκοιμήθη ὁ δούλος τοῦ θεοῦ Νικηφόρος μοναχὸς καὶ δεῦτερος κτίτωρ μονὴν Χριστοῦ τοῦ Ἀντιφωνήτου τοῦ Γότθου.

Ἐν φ. 566 τοῦ κώδικος τῆς μονῆς Ἁγίας Ἀνδρου (Λάμπρος ἐν Ἐπειτ. Παρνασσῶ Ἐτ. Β', 1898. σ. 226. Χωριστοῦ τεύχους σ. 93).

Ἰνδικτιῶν τοῦ ἔτους ,σψμζ' δὲν εἶνε ἡ ζ', ἀλλ' ἡ 16'.

32. 1243.— † ἠγοράσθη ἡ παρούσα βίβλος διὰ Θεοδώρου γραμματικοῦ μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἀθίων Ταρτάρων, βασιλεύοντος ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ Καλλιμάκου τοῦ Ασάν υἱοῦ Ἰωάννου τοῦ Ασάν εἰς ὑπέρπερα ἐν ἔτη ,σψνα' ἰνδικτιῶνος α'...

Ἐν φ. 2516 τοῦ κώδικος 18 Reginae Sueciae τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ (Stevenson σ. 15).

33. 1254.— Ἐκοιμήθη ὁ ἐν βασιλεύσιν ἀθῆδημος καὶ τρισμακάριστος καὶ ἅγιος κύρης Ἰωάννης ὁ Δούκας μηνί Νοεβρίῳ ἡς τὰς τρεῖς ἡμερα Τρητη ἰνδ. ιγ' ἔτους ,σψξγ'.

Κώδ. 370, σ. 2, τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου τάφου (Κεραμέως Τόμ. Δ' σ. 339).

34. 1255. — Μηνὶ Νοεμβρίῳ γ' ἡμέρα γ' ἰνδ. γ.: ἔτους ,σψξγ' ἐκειμήθη ἡ τιμὴ τῶν ὀρθοδόξων βασιλείων· ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Δουκάς.

Ἐν φ. 198α τοῦ κώδικος Παλατινοῦ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ (*Steuenson* σ. 15).

34^a. 1255. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 28.

35. 1255. 1274. 1283. — Μετέστη τῶν τῆδε ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Δουκάς ἐν ἔτει ,σψξγ'.

Ἰωάννης Δισπότης ὁ Παλαιολόγος σψπβ'.

Ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος σψλκ'.

Ἐν φ. 82α κ. ε. τοῦ Ρημ. LXXXVII cod. XVI τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης (*Bandini* Τόμ. Γ' σ. 398).

36. 1257. — Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ ἡμέρα ε̄ ὥρα γ' ἐν ταύτῃ γὰρ ἐγέννησε τὸν ὁ . . . μου υἱὸν κυρὸν Μιχαὴλ τον Κομνηνόν . . . ἐπὶ ἔτους ,σψξς' ἰνδ. ε̄'.

Ἐν φ. 3036 τοῦ κώδικος F 12 sup. τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης (*Martini-Bassi* σ. 372).

Πρὸς τὸ ἔτος ,σψξς' δὲν συμπίπτει ἰνδικτιῶν ε̄, ἀλλὰ α'. Ἡ δὲ 24 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου δὲν ἦτο ἡμέρα Δευτέρα, ἀλλὰ Τετάρτη.

36^a 1260. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 29.

37. 1261. — † Τοῦ ἔτους ,σψξθ' ἰνδ. δ̄ μ̄νη Ἰουλίῳ κς' ἡμέρα ε̄ ἐπαρίληφεν ὁ βασιλεὺς ὁ Κομνηνός ὁ Παλαιολόγος τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν τέταρτον χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ἐν φ. 3036 τοῦ κώδικος F 12 sup. τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης (*Martini-Bassi* σ. 372).

37^a. 1261. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 29.

38. 1265 1453. — Ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι τὴν Πόλιν ἐκ τῶν Λατίνων παρέλαβον ὑπῆρχε Ἰουλλ. κς' ἰνδ. δ' ἐν ἔτει ,σψξθ, ἀφ' ὧν ἐκρατεῖτο παρὰ τῶν Λατίνων ἐτι νή.

Καὶ κατωτέρω ὁ ἄλλος χειρὸς

Ὅτε δὲ ἐπορθήθη ὑπὸ τῶν γυν ἔχόντων καὶ διηκ θεοῦ διὰ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας τῶν ἐνοικούντων ἡν ἡ Μαίου κα' ἔτους ,ςϞζα' ἰνδ. α'.

Ἐν φ. 16 τοῦ 345 κώδικος τῆς ἐν Βερολίῳ αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης (De Boor σ. 191).

39. 1266. — Μηνὶ Ἰουνίου α', ἰνδικτιῶνος θ', ἡμέρα ς', πρὶν ἀλεκτριῶνων, ὡς ἐγένετο σεισμός μέγας (γρ. μέγας) καὶ τεῖχα (γρ. τείχην;) πολλὰ τῆς πόλεως κατέπεσεν καὶ νὰς διερράχωσεν ἱεραρχήσεν δὲ ἡμέρας (:) ὀκτώ' ἔτους δὲ τοῦ ,ςωδ.

Βατοπέδιου κώδ. 260 φ. 83z. Ἴδε *D. Serruys* *Souscriptions et signatures des mss. des X-XIII siècles conservés au monastère de Vatopédi* (Revue des bibliothèques Τόμ. ΙΔ', 1904, σ. 72).

Ἐν ἑκτῇ ,ςωδ' ἡ 1 Ἰουνίου συνέπιπτε πρὸς ἡμέραν γ' οὐχὶ ς'.

40. 1271. — Μηνὶ Σεπτεμβρίου ἕκτη ἡμέρα πρώτη ἰνδ. ιε' τοῦ ,ςψπ ἔτους ἐγενόμην ἀρχιερεὺς Σμύρνης.

Ὁ αὐτὸς κατωτέρω

Ἐγεννήθη ὁ ἔγγονός μου Θεόδωρος ὁ Σιφιλίνος μηνὶ Σεπτεμβρίου ἡμέρα ἕκτη ἰνδ. δευτέρᾳ τοῦ ,ςψπ' δευτέρου ἔτους.

Ἐκ τοῦ Ἀγιορειτικοῦ κώδικος μονῆς Διονυσίου 86 ἐν τῆλει (Λάμπρου Τόμ. Α' σ. 328).

Ἐν τῷ δευτέρῳ σημειώματι ἰνδικτιῶν τοῦ ἔτους ,ςψη' ὀφείλει νὰ εἶνε ἡ ιε' ἀντὶ νῆς δευτέρας.

41. 1272. — Ἐπι(;)τὸ βοήθημα ὁ κύριος μου ἀθέντης σὺν θεῷ, κατὰ τὴν κθ' τοῦ Μαίου τῆς ιε' ἰνδ. τοῦ ,ςψπ' ἔτους ἡμέρα Κυριακῆ εἰς τὸ λιθάδιον τοῦ Μαντρουσίου ἢ ἐστὶ σκευασία τοῦ σκευασθεῖσα παρὰ τοῦ Καθασίλα (γρ. Καβάσιλα) Θεοδώρου τοῦ Ἀργυροπούλου καὶ Μιχαὴλ παρόντος ἑκείσε (γρ. παρόντος ἐκείσε) καὶ τοῦ Μεταξοπούλου καὶ τοῦ Ὀσιομαρκιανίτου κ.λ.

In calce τοῦ Βεροικικοῦ κώδικος 21 τῆς ἐν Ὁξωνίῳ Βαδλημανῆς βιβλιοθήκης (Coze σ. 30).

42. 1274. — Τὸν Ἰούλιον μῆνα ἰνδικτιῶνος α' εἰς τὰς ιδ' τοῦ ἔτους ,ςψπβ' ἰσεύε ὁ νοτάριος Λέων τοῦ Σιμίνης οἰκητῶν γῶρας Βουρὸν Λεοῦ, καὶ ἐκατήντησεν εἰς τὴν γῶραν Βένουσαν. Ἰαμίνων ἑκείσε ἢ κώρτ(η) τοῦ ὑψηλωτάτου ῤιγὸς Σικαίλειας εἰς ἡν ὁ αὐτὸς

νοτάριος ὁ Λέων ἐλήληθεν διὰ τὸ θέσαι ψῆφον δικαστικὸν τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρός, τοῦ Ματθαίου τοῦ Ρόδου τοῦ Σαλερινοῦ δικαίωτ(. . .) Καλαβρίας ἐνώπιον τῶν μαριστῶν τοῦ ψήφου τῆς ρεγνίσης κόρτης.

Ἐκ Τετραευαγγίλου ἐπὶ προσημνησῆς παρὰ Γρηγορίου Φωτεινοῦ ἐπισκόπου ποτὲ Μυριόπουτου (Κεραμέως Ἐκθεσις καλαίωτορ, ἐρευνητῶν σ. 5).

42^a. 1274. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 35.

43. 1282-1345. — (Μιχαὴλ Παλαιολόγος, . . .) ἐτελεύτησε δὲ τῇ ια τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ς[ψ]λα ἔτους: Ἀνδρόνικος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ εὐσεβίστατος βασιλεὺς ἔτη μθ μῆνας γ'. καὶ ἐτελεύτησε τῇ ιγ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ςωμ ἔτους: Μιχαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ προαπῆλθε κατὰ τὸ ςωκθ ἔτος: Ἀνδρόνικος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ. καὶ ἐτελεύτησε τῇ ιε τοῦ Ἰουνίου ἰνδ. θ τῷ ςωμθ ἔτει: [τῷ ν] ἔτει τῇ κς τοῦ Ὀκτωβρίου περιεβάλετο ὁ Καντακουζηνὸς κυρὸς Ἰωάννης τὰ κόκκινα: τῷ δὲ νε ἔτος τῇ γ τοῦ Φεβρουαρίου εἰσῆλθεν εἰς τὴν ΚΠ. —

Ἐκ τοῦ κώδικος Θ 219 (1634) τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς τῆς Λαύρας (Benesevio σ. 62).

44. 1283 — Τὸ ἔτος τῆς ἐκκλησίας τῆς Μεγάλης Πόρτας ἀνηγέρθη ὁ πάνσεπτος καὶ θείος ναὸς τῆς Παναγίας μου καὶ πανάγνου ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ Θεοτόκου ἐκ βάθρων, παρὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανευτυχιστάτου σεβαστοκράτορος Κομνηνοῦ Ἰωάννου

Ἀγγίλου τοῦ Δούκα ἔτει ςψηκ' ἰνδικτ. ια' ἔτος ἀσπγ μέχρι τῆς σήμερον καθ' ἣν ἄγομεν ἀσπῆ: συναγόνται χρόνοι φε'.

Ἀγιορειτικοῦ κώδικος μονῆς Παντελεήμονος 193 φ. 16 (Λάμπρου Τόμ. Β' σ. 434).

Ἰνδικτιῶν τοῦ ἔτους ςψλα' εἶνε ἡ ς' καὶ οὐχὶ ἡ ια'.

44^a. 1283. — Ἴδε ἀνωτέρω ἀρ. 35.

45. 1290. — Ἐτους ςψλθ' ἰνδ. δ' ἡμέρα Κυριακῇ ἠρραβωνίσθη ἡ θυγάτηρ μου Εὐδοκία τὸν Λιθοपुरγίτην κύριν Θεόδωρον.

In pagina ante codicem custodiae loco adjecta τοῦ κώδικος 303 S. Marco τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης (Studi italiani Τόμ. Α' σ. 178).

46. 1300. — Ἐκοιμήθη ἡ ἁγία κυρία μου ἡ μοναχὴ κυρά Θεοδώρα Ῥαουλαίνα Καντακουζηνή Κωννηνὴ ἡ Παλαιολόγη ἡ ἐξαδελφὴ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κυροῦ Ἀνδρονίκου ἐν ἔτει ςωθ' ἰνδικτιῶνος ἰδ' κατὰ τὴν ς' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός ὥρα ζ' τῆς αὐτῆς νυκτός.

Ἐν παραρτήρῳ Ηδ τοῦ κώδικος 430 τῆς βιβλιοθήκης Μονάχου. Ἐκδίδεται ἐνταῦθα κατ' ἐμὴν ἀντίβωλὴν πρός τὴν κακὴν ἔκδοσιν παρὰ *Hardt* Τόμ. Α' σ. 340.

47. 1324. — Μηνὶ Αὐγούστῳ ις', ἡμέρᾳ ε'. ἰνδ. ζ'. τοῦ ςωλθ' ἔτους ἐτάλευτῆσεν εἰς τὴν Ραιδεστόν ἀπερχομένη εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ ἐξ Ἀλαμάνων δισποῖνα κυρία Εἰρήνη ἡ Παλαιολογίνα καὶ ἐτέθη.

Ad calcem Synesii Epistolarum apposita est ab ipsa librarii manu ἐν Phil. LIX cod. XXXV τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης; (*Bandini* Τόμ. Β' σ. 556).

48. 1327. — ἡ Τῆ ^η ις' τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός τῆς ε' ἰνδ. τοῦ ςωλθ' ἔτους, ἐκοιμήθη ὁ περιπόθητος συμπίνθερος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου ὁ Χουῦμος, καὶ ἐμὸς ἅγιος αὐθέντης, μετονομασθεὶς Ναθαναὴλ μοναχός· ὃ καὶ τὸ παρὸν βιβλίον πεπόνηται· εἰ γοῦν τῆς ψυχῆς εἰκόνες οἱ λόγοι, βλέπε σὺ τούτον ἔτι περιόντα, ὁ μὴ ἰδὼν· καὶ ὀμιλῶν, μετ' ἐκπλήξεως θαύμαζε.

Ἐν φ. 16 τοῦ κώδικος C 71 sup. τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης (*Martini-Bassi* σ. 201).

49. 1328. — ἡ Ἡμέρας γινομένης Παρασκευῆς κατὰ τὴν κς' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός τῆς ια' ἰνδ. τοῦ ςωλθ' ἔτους οὔσης ἡ ὥρα τῆς νυκτός γέγονεν ἐκλειψίς τῆς σελήνης.

Ἐν τῷ κώδικι τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης *Conr. Soppr.* 114 φ. 234a χειρὶ Θεοδώρου Δοκαιοῦ κατ' ἀντίγραφον σταλὲν μοι ὑπὸ τοῦ κ. Ἐρρίκου *Rostagno*. Ἴδε καὶ κατωτέρω ἀρ. 54.

50. 1330. — Ἐκοιμήθη ὁ μέγας Κομνηνός κύρ. Ἀλέξιος μηνὶ Μαίῳ εἰς τὴν γ' ἡμέρ. ὥρ. ε' τῆς ιγ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ςωλθ'. Ὁ δὲ υἱός τοῦ μακαρίτου εὐσεβεστάτου βασιλέως κυρ. Ἀλεξίου ὁ κύρ. Ἀνδρόνικος ἰθασίλευσεν σὺν θεῷ ἁγίῳ μηνὶ Μαίῳ εἰς τὴν γ' ἡμέρ. ὥρ. ε' τῆς ἡμέρ. ἰνδικτιῶνος ιγ' ἔτους ςωλθ'.

Εὐρίσκεται ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ κύρ. Ἀνδρόνικος ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ κύρ. Ἀλεξίου ὁ αὐθέντης ἐτῶν ιη'.

Ἐν φ. 2546 τοῦ κώδικος Ψ-III-11 τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἐσκουριάλου (*Miller* σ. 435 κ. λ.).

51. 1332. — Κατὰ τὴν ιγ' τοῦ Φεβρουαρίου τῆς ιε' ἰνδικτιῶνος ἔτους ςωμ' ἐκοιμήθη αἰφνιδίως ὁ ἐν βασιλεῦσι αἰδιδῖμος φιλόχριστος ἐκ θεοῦ ἐστευμένος καὶ ἠγιασμένος μέγας βασιλεὺς Ἀνδρόνικος Ἀγγελος Κομνηνός ὁ Παλαιολόγος μετονομασθεὶς Ἀντώνιος μοναχός.

Κατὰ τὰ (γρ. τὰς) ιγ' τοῦ Μαρτίου μηνὸς τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκοιμήθη ὁ μέγας λογοθέτης Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ὁ σφώτατος μετονομασθεὶς Θεόλεπτος (γρ. Θεόληπτος) μοναχός, ὁ θεὸς μου.

Ἐκ τοῦ κώδικος LXXIX τῆς ἐν Βενετίᾳ Μαρτιανῆς βιβλιοθήκης (*Morelli* Τόμ. Α' σ. 72).

52. 1332. — Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ιγ' ἡμέρα ε' ἐκοιμήθη ὁ πανευσεβίστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς κύριος Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ἐν ἔτει ςωμ'.

Ἐν φ. 2496 τοῦ Ὄττοδονιανοῦ κώδικος 41^ο τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ (*Feron-Battaglini* σ. 224).

53. 1332. — Κατὰ τὰ (γρ. τὰς) ιγ' τοῦ Μαρτίου τῆς αὐτῆς ἰνδ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους (ςωμ) ἐκοιμήθη ὁ μέγας λογοθέτης Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ὁ σφώτατος μετονομασθεὶς Θεόλεπτος (γρ. Θεόληπτος) μοναχός ὁ θεὸς μου.

Παρὰ *Hardt* Τόμ. Δ' σ. 538 παρελημμένον ἐκ τοῦ *Morelli* τὸ δεύτερον σημείωμα τοῦ ἀνωτέρω ἀρ. 52.

Ἰνδικτιῶν ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸ ἐν τῷ σημείωματι τούτῳ ἔτος ςωμ', ἔστι τὸ 1332, εἴνε ἢ ε' καὶ οὐχὶ ἢ ιε'.

54. 1337. — Τῇ τρίτῃ τοῦ Μαρτίου ἰνδ. ε' τοῦ ςωμ' ἔτους γενέσθαι ἔκληψις ἡλίου: τρίτη τῶ (αἱ δύο αὗται λέξεις διαγεγραμμέναί) Τρίτη ἡμέσεως ὥρας.

Ἐν τῷ κώδικι τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης *Conventi Suppressi* 114 φ. 234α κατ' ἀντίγραφον σκαλέν μοι ὑπὸ τοῦ κ. Ἐρρίκου *Rostagno*. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἐγράφη ἄλλη χειρὶ παρὰ τὴν τοῦ Θεοδώρου Δοκαιοῦ τὴν γράψαν τὸν ὅλον κώδικα καὶ τὸ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 50 σημείωμα.